

Wypełnia Zespól Kierunku	Nazwa modułu (bloku przedmiotów): ZAGROŻENIA CYWILIZACYJNE I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ					Kod modułu: C.6	
	Nazwa przedmiotu: ZAGROŻENIA CYWILIZACYJNE I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ I					Kod przedmiotu:	
	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot / moduł: INSTYTUT POLITECHNICZNY						
	Nazwa kierunku: OCHRONA ŚRODOWISKA						
	Forma studiów: STACJONARNE		Profil kształcenia: PRAKTYCZNY			Specjalność: INŻYNIERIA EKOLOGICZNA	
	Rok / semestr: 2/4		Status przedmiotu / modułu: OBOWIĄZKOWY			Język przedmiotu / modułu: POLSKI	
	Forma zajęć	wykład	ćwiczenia	laboratorium	projekt	seminarium	inne (wpisać jakie)
	Wymiar zajęć	30	15	-	-	-	-

Koordynator przedmiotu / modułu	dr inż. Jerzy Terlikowski
Prowadzący zajęcia	dr inż. Jerzy Terlikowski
Cel przedmiotu / modułu	Przekazanie wiedzy dotyczącej oceny zasobów i możliwości regeneracyjnych przyrody, racjonalnej oceny funkcjonowania człowieka w przyrodzie w skali regionalnej i globalnej, ocena zagrożeń funkcjonowania biosfery i warunków życia człowieka na Ziemi, jakie wynikają z aktualnych kierunków rozwoju cywilizacyjnego.
Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza z biologii, chemii, geografii.

EFEKTY KSZTAŁCENIA		
Nr	Opis efektu kształcenia	Odniesienie do efektów dla kierunku
01	Ma wiedzę o zagrożeniach globalnych i regionalnych środowiska o charakterze antropogenicznym	K_W01 K_W04 K_W05 K_W08
02	Rozróżnia i opisuje wpływ działalności gospodarczej, bytowej i rekreacyjnej człowieka na środowisko naturalne	K_W01 K_W04
03	Ma wiedzę dotyczącą wpływu różnych działów gospodarki na stan środowiska oraz - sposobów zapobiegania tym zagrożeniom	K_W08 K_W18
04	Potrafi dokonać racjonalnej oceny funkcjonowania człowieka w środowisku przyrodniczym w skali regionalnej i globalnej.	K_U02 K_U19
05	Potrafi ocenić zagrożenia funkcjonowania biosfery i warunków życia człowieka na Ziemi, jakie wynikają z aktualnych kierunków rozwoju cywilizacyjnego.	K_U02 K_U19
06	Potrafi wyjaśnić przyczynę i ocenić zagrożenie środowiska spowodowane działalnością gospodarczą człowieka	K_U23 K_U19

TREŚCI PROGRAMOWE

Wykład

Środowisko, zasoby przyrody, twory przyrody. Biosfera jako środowisko globalne. Biologiczny i kulturowy związek człowieka ze środowiskiem. Ogólne zasady gospodarowania zasobami odnawialnymi i nieodnawialnymi. Zagrożenia środowiska w przestrzeni (lokalnej, regionalnej, globalnej) i pod względem natężenia stresu środowiskowego. Zagrożenia fizyczne, chemiczne i biologiczne, w tym: mikrobiologiczne i parazytologiczne. Katastrofy ekologiczne a klęski żywiołowe. Wpływ rozwoju (ewolucji) form życia na stan wód, atmosfery i litosfery. Globalne przyczyny zagrożeń: przyrost demograficzny, rozwój techniki, powszechna urbanizacja, zbrojenia i wojny, stosunki społeczno-ekonomiczne i modele życia. Skutki zagrożeń globalnych: zmiany klimatu i zawartości ozonu w atmosferze, ubytki lasów, pustynnienie, zanik różnorodności biologicznej, zanieczyszczenie wód, atmosfery i pedosfery. Nadzieje i obawy związane z rozwojem nauki i technologii

Ćwiczenia

Wybrane zagadnienia z materiału wykładowego przedstawiane w formie prezentacji i szczegółowo omawiane w formie dyskusji.

Literatura podstawowa	Wiąckowski S.K.: Przyrodnicze podstawy inżynierii środowiska. Wyd. S.K. Kielce 2000; Dobrzyński G., Dobrzyńska B.M., Kielczeski D.: Ochrona środowiska przyrodniczego. Wyd. Ekonomia i Środowisko. Białystok 1997; Karaczun Z., Indeka L.G.: Ochrona środowiska. Wyd. Agencja Wydawnicza ARIES. Warszawa 1996. Poskrobko B., Poskrobko T., Skiba K.: Ochrona biosfery. Polskie Wyd. Ekonomiczne. Warszawa 2007.
Literatura uzupełniająca	

Metody kształcenia	wykład z prezentacją multimedialną, praca w grupach seminaryjnych, referaty i prezentacje przygotowywane przez studentów, dyskusja.	
	Metody weryfikacji efektów kształcenia	Nr efektu kształcenia
	Na każdym zajęciach 2 -3 osobowe grupy studentów przygotowują na zadany temat, po konsultacji z wykładowcą, prezentację i referat.	01,02,03
	Po wygłoszeniu referatu i przedstawieniu prezentacji jest dyskusja i weryfikacja przygotowanego materiału.	04,05,06
	Po uwzględnieniu uwag i poprawek 2 - 3 osobowe grupy studentów przygotowują materiał dydaktyczny dla pozostałych studentów z grupy.	04,05,06
Forma i warunki zaliczenia	Ćwiczenia: ocena za przygotowaną i omówioną prezentację, kolokwia sprawdzające z każdego omówionego na seminariach tematu; Wykład: zaliczenie tematyki i zakresu materiału przedstawionego na wykładach oraz w zalecanej literaturze	

NAKŁAD PRACY STUDENTA

	Liczba godzin
Udział w wykładach	30
Samodzielne studiowanie tematyki wykładów	15
Udział w ćwiczeniach audytoryjnych, laboratoryjnych, projektowych i seminariach	15
Samodzielne przygotowywanie się do ćwiczeń*	5
Przygotowanie projektu / eseju / itp.*	5
Przygotowanie się do egzaminu / zaliczenia	15
Udział w konsultacjach	2
Inne	-
ŁĄCZNY nakład pracy studenta w godz.	87
Liczba punktów ECTS za przedmiot	3
Liczba p. ECTS związana z zajęciami praktycznymi*	0,9
Liczba p. ECTS za zajęciami wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich	1,6